

Akarsu Havzalarının Özellikleri

1. **Şekil:** Havza şeklinin saptanmasında çeşitli katsayılar kullanılır:
  - **Şekil katsayısı:** L^2/A oranından elde edilir. Çıkan sonucun büyüklüğü oranında havza uzun ve dardır.
  - **Gravenius katsayısı:** Havzanın çevre uzunluğunun havzayla aynı alana sahip dairenin çevre uzunluğuna bölünmesiyle edilir. Katsayının küçüklüğü oranında havzanın şekli daireye yaklaşır.
2. **Alan yüzölçümü:** Akarsu havzaları çeşitli boyutlara olur. Havza alanı debi geçiş ve gecikme süresi üzerinde etkili olan bir özelliktir.

3. **Ortalama Yükseklik:** İklim, eğim, bitki örtüsü gibi etmenlere etki yaparak dolaylı yoldan etki eder.
4. **Eğim:** Akım miktarı, geçiş, ve gecikme sızma ve buharlaşma miktarı gibi hususlarda etkili olur.
5. **Yapısal özellikler:** Litolojik ve tektonik özellikler havzanın jeomorfolojik özelliklerini denetlediği gibi sızma miktarı üzerinde de etkili olur.
6. **Bitki örtüsü:** İntersepsiyon yoluyla ve çeşitli şekillerde sızma miktarını arttırarak akım üzerinde olumsuz etkilerde bulunur.
7. **Akarsu ağı tipi:** Geçiş ve gecikme süreleri üzerinde etkili
8. **Akarsu yoğunluğu:** ana akarsuyun akım miktarını etkiler.
9. **Çatallanma oranı:** Her akarsu havzası ana akarsu ve onun çeşitli dereceden kollarının oluşturduğu bir akarsu ağına sahiptir. Her akarsu havzasında belirli bir kollara ayrılma veya çatallanma oranı vardır.

HİDROĞRAFYA- I

Coğ.205 Hidroğrafya- I

14. HAFTA

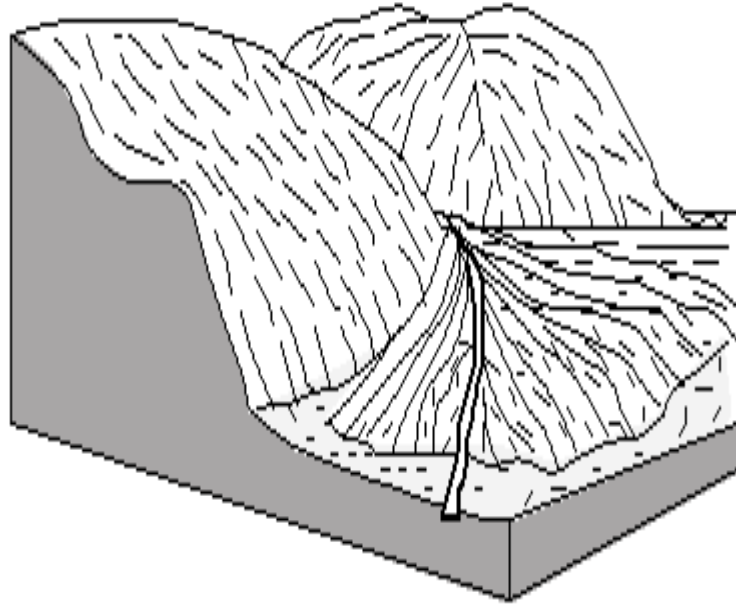

Akarsuların Aşındırma ve Biriktirme Faaliyetleri

- Akarsular yeryüzünün şekillendirilmesinde ve onun alçaltılıp düzleştirilmesinde rol oynayan en önemli aşındırma faaliyetlerindedir.
- Aşındırma şekillerinin oluşmasında zemindeki kayaların gerek fiziksel gerek kimyasal yollarla çözülmesi ile heyelan gibi kütle hareketlerinin de önemli rolü vardır.
- Akarsuların üzerinde aktıkları araziye alçaltıp düzleştirmeleri veya yataklarını derinleştirmeleri belli seviyeye kadardı. Bu seviyeye taban seviyesi denir.
- Akarsuların döküldüğü deniz ve okyanuslar genel taban seviyesini oluşturur. Genel taban seviyesi her yerde aynıdır.
- Akarsular aşındırma faaliyetleriyle birlikte biriktirme faaliyetinde de bulunurlar.
- Taşınan yükün biriktirilmesinde akarsuyun gücünün azalması etkilidir.
- Aşındırma şekilleri: Vadiler, aşınım düzlükleri, peneplenler, yerli kaya taraçaları
- Birikim şekilleri: Birikinti konileri, birikinti yelpazeleri, dağ içi ve dağ eteği ovaları, taban seviyesi ovaları, deltalar, alüvyal taraçalar.

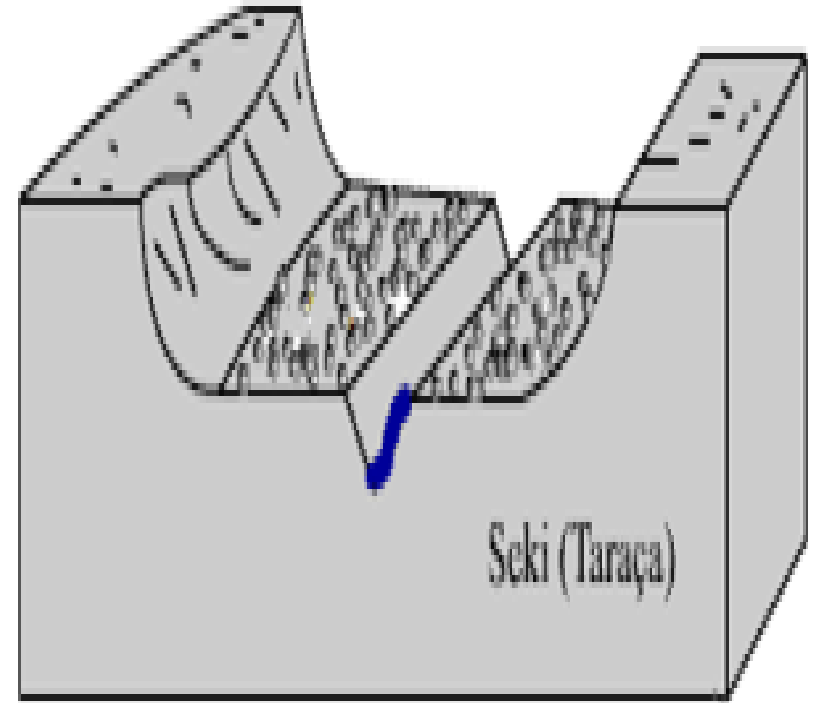

Birikinti Konisi

Delta

AKARSULARDAN FAYDALANMA

- Doğal su kaynakları olan akarsulardan geniş çapta yararlanır.
- İlk önce içme ve evlerde kullanma suyunun sağlanması gelir.
- Bunun yanı sıra akarsular endüstrinin su gereksiminin karşılanmasında da kullanılır.
- Örneğin: 1 kg kağıt elde etmek için 800 litre suya ihtiyaç vardır.
- Akarsular büyük bir güç kaynağıdır. Onlar vasıtasıyla beyaz kömür adı verilen elektrik enerjisi elde edilir.akarsular sulamalı tarım ve hayvancılık için gerekli olan suyu da sağlar. Sulama amaçlı inşa edilen barajlar vardır.
- Örneğin: Konya'daki Ayrancı, Kayseri'deki Akköy barajı gibi
- Akarsuların bütün bu hizmetinin dışında ulaşım turizm spor rekreasyon ve balıkçılık gibi alanlarda da yararlanır.

- **Yurdumuzda Tortum, Manavgat ve Grvelik ağlayanları turizm açısından önemli bir yer tutar.**
- **Çoruh Nehri, Dalaman ayı, Köprü ayı gibi akarsularımızda Rafting, Kano gibi su sporları yapılmaktadır.**

KAYNAKÇA

- <http://geoscape.nrcan.gc.ca>
- <http://echo2.epfl.ch>
- <http://www.cografyadersi.com>
- <http://jeomorfoloji.org>
- <http://www.wattlerange.sa.gov.au>
- <http://www.bilgihanesi.com>
- <http://geograpy.blogcu.com>
- <http://www.5000cografyasorusu.com>